

Практичне заняття. 10.

Тема. Елементи VIIIA групи Періодичної системи.

Мета. Розглянути електронну будову атомів хімічних елементів VIIIA групи, способи отримання простих речовин, типові фізичні та хімічні властивості хімічних елементів, їх оксидів, гідроксидів та солей, а також основні області використання простих речовин та їх сполук.

Вступ.

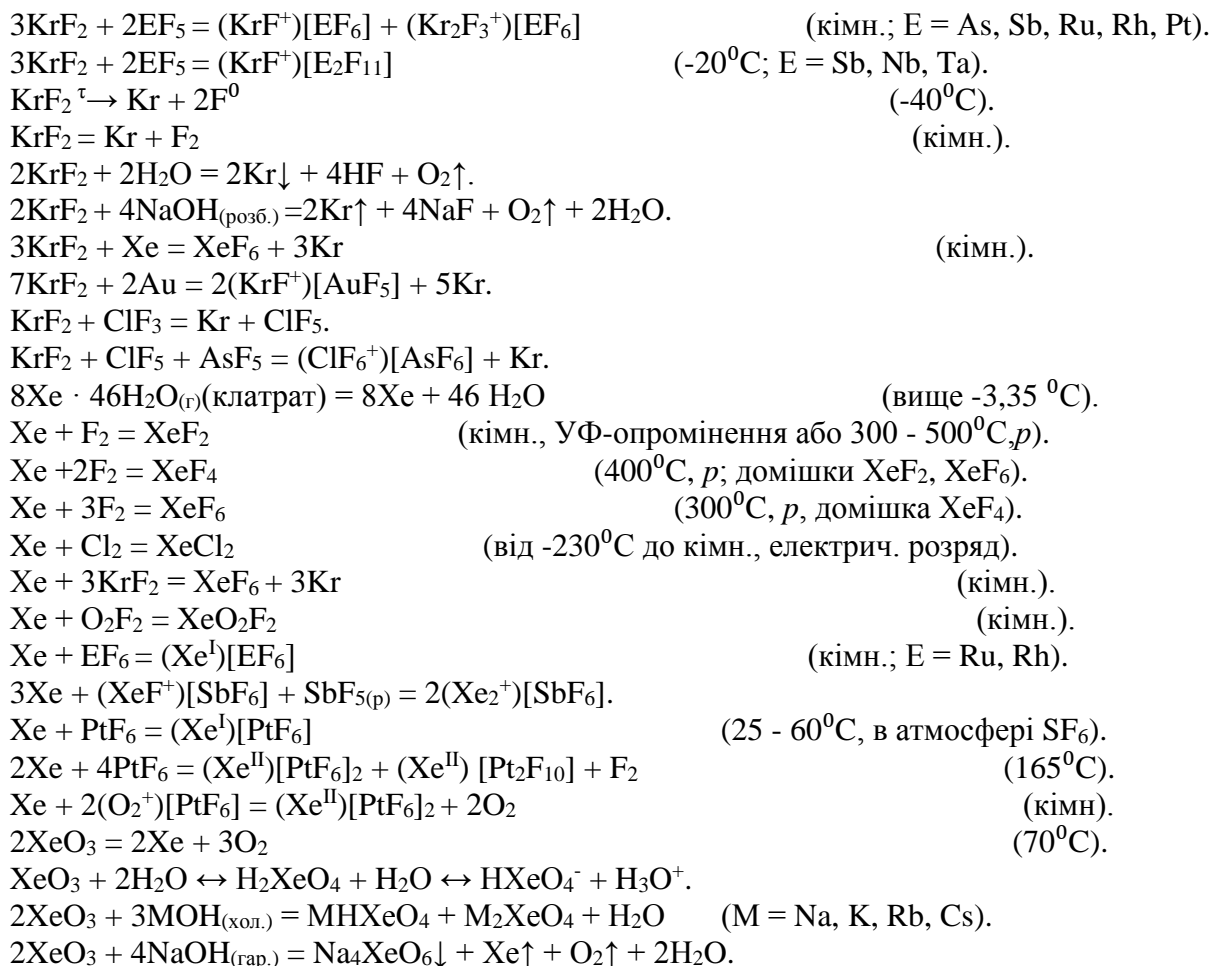
Восьма група Періодичної системи елементів складається з двох підгруп: А-підгрупи – Гелій, Неон, Аргон, Криптон, Ксенон, Радон, і В-підгрупи – родини Феруму та платинових металів. А-підгрупу називають благородними газами. Елементи В-підгрупи VIII групи є металами. Важливість знань про ці елементи для хіміка зумовлена їх практичною значущістю, а також тих матеріалів, що виготовляються з їх сполук.

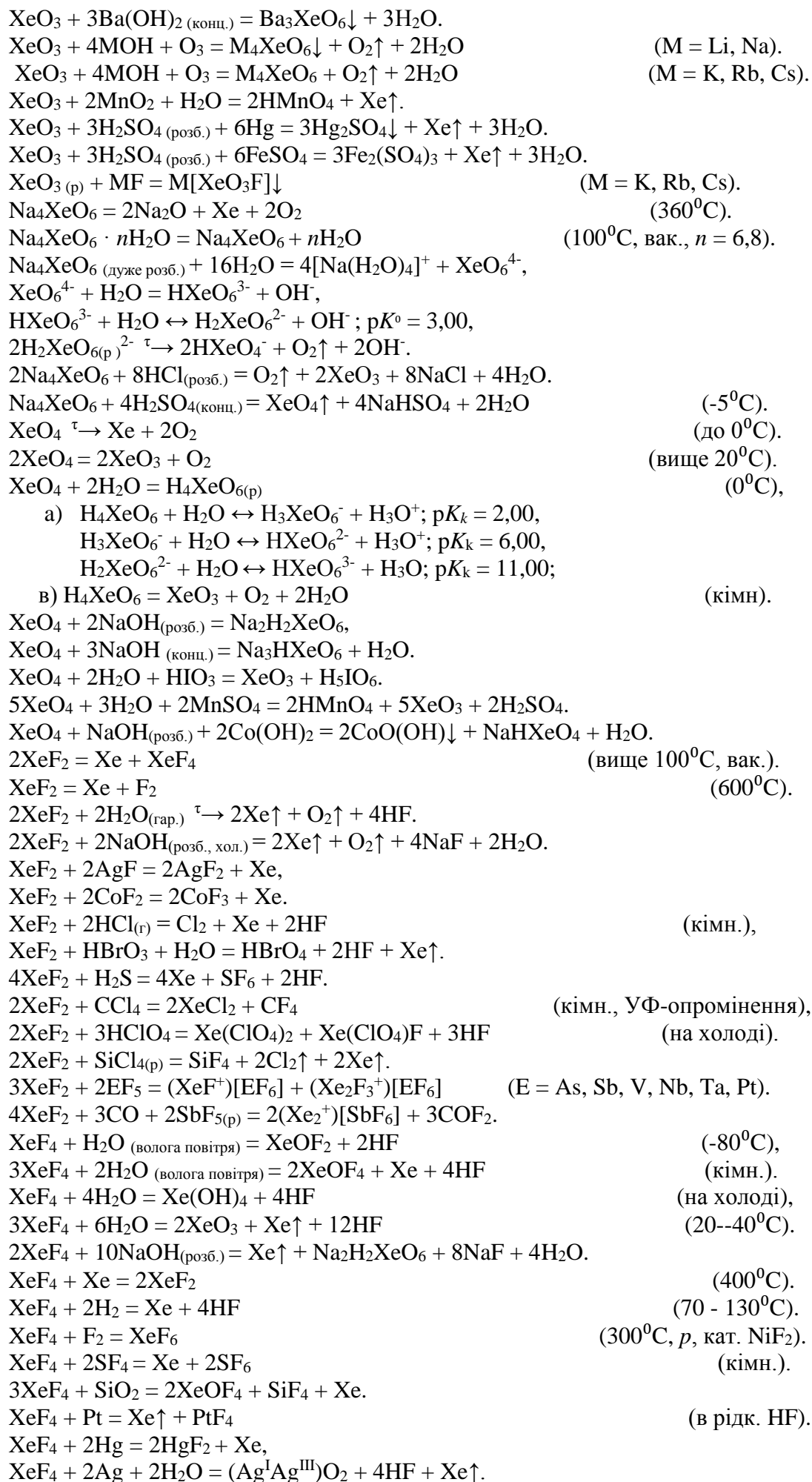
План.

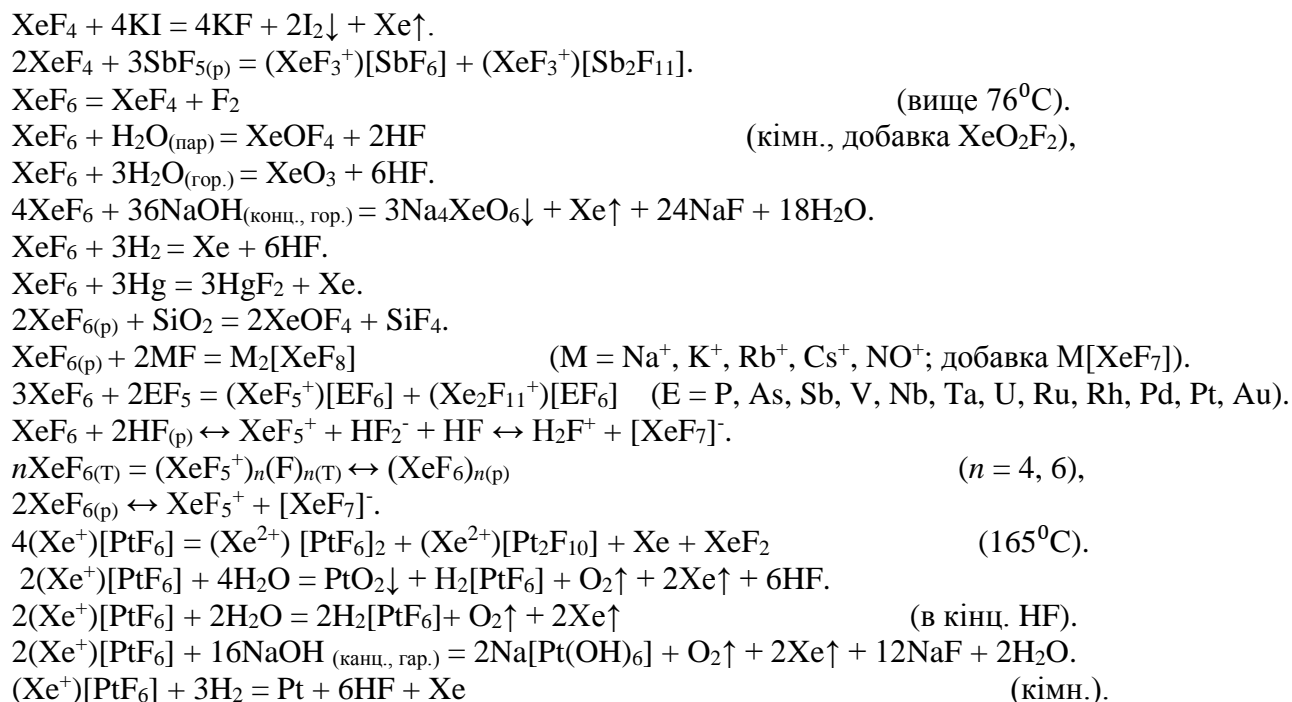
1. Загальна характеристика. Способи одержання.
2. Електронна будова та фізичні властивості благородних газів.
3. Хімічні властивості благородних газів.
4. Застосування.

Зміст практичного заняття.

Найважливіші хімічні реакції елементів VIIIA групи та їх сполук

Література.

1. Ахметов Н.С. Общая и неорганическая химия. Учеб. для вузов. – 4-е изд., испр. – Москва: Высш. шк., Изд. центр «Академия», 2001. – 743 с., ил.
2. Березан О.В. Збірник задач з хімії. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 320 с.
3. Неділько С.А., Попель П.П. Загальна й неорганічна хімія: задачі та вправи. Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 400 с.
4. Лидин Р.А. и др. Химические свойства неорганических веществ: Учеб. пособие для вузов. 3-е изд., испр. / Р.А.Лидин, В.А.Молочко, Л.Л.Андреева; Под ред. Р.А.Лидина. - М.: Химия, 2000. - 480 с.: ил. ISBN -724-1163-0
5. Кириченко В.І. Загальна хімія: Навчальний посібник. [для студ. інженер.–техн. спец. вищ. навч. закл.] / Віктор Іванович Кириченко; [Мін-во освіти і науки України; гриф: лист №14/18.2–1285 від 03.06.2005]. – Київ: Вища шк., 2005. –639с.: іл., 83 рис., 80 табл. – Інформаційне середовище: на поч. розд. – Контрол. запитання: після розд. – Структурно-логічні схеми: після розд. – Бібліогр.: с. 635 (22 назви). – ISBN 966-642-182-8.
6. Михалічко Б.М. Курс загальної хімії. Теоретичні основи: Навчальний посібник / Михалічко Борис Миронович; [Мін-во освіти і науки України; гриф: лист № 1.4/18-Г-1180 від 22.11.2006]. – Київ: Знання, 2009. – 548 с. - Бібліогр.: с. 511 (21 назва). – Предм. покажч.: с. 543–548. – ISBN 978-966-346-712-2.
7. Неорганическая химия: В 3 т. /Под редакцией Ю.Д.Третьякова. Т.1: Физико-химические основы неорганической химии: Учебник для студ. высш. учеб. заведений /М.Е.Тамм, Ю.Д.Третьяков; - М.: Издательский центр «Академия», 2004.-240 с. ISBN 5-7695-1446-9.
8. Неорганическая химия: В 3 т. /Под редакцией Ю.Д.Третьякова. Т.2: Химия непереходных элементов: Учебник для студ. высш. учеб. заведений /А.А.Дроздов, В.П.Зломанов, Г.Н.Мазо, Ф.М.Спиридонов. – М.: Издательский центр «Академия», 2004.-368 с. ISBN 5-7695-1436-9.
9. Неорганическая химия: В 3 т. /Под редакцией Ю.Д.Третьякова. Т.3: Химия переходных элементов. Кн.1 : Учебник для студ. высш. учеб. заведений /А.А.Дроздов, В.П.Зломанов, Г.Н.Мазо, Ф.М.Спиридонов. – М.: Издательский центр «Академия», 2007.-352 с. ISBN 5-7695-2532-0.
10. Неорганическая химия: В 3 т. /Под редакцией Ю.Д.Третьякова. Т.3: Химия переходных элементов. Кн.2 : Учебник для студ. высш. учеб. заведений /А.А.Дроздов, В.П.Зломанов, Г.Н.Мазо, Ф.М.Спиридонов. – М.: Издательский центр «Академия», 2007.-400 с. ISBN 5-7695-2533-9.

11. Загальна та неорганічна хімія у двох частинах: Підручник. Частина II [для студ. вищ. навч. закл.] / О.М. Степаненко, Л.Г. Рейтер, В.М. Ледовських, С.В. Іванов; [Мін-во освіти і науки України; гриф: лист № 212 від 03.06.1999]. – Київ: Пед. преса, 2000. – 784с.: іл., 125 рис., 63 табл. – Бібліогр.: с. 771 (28 назв). – Імен. покажч.: с.772–773. – Предметн. покажч.: с.774–783. – ISBN 955-7320-13-8.
12. Романова Н.В. Загальна та неорганічна хімія: Підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Неоніла Володимирівна Романова; [Мін-во освіти і науки України; гриф: лист №13710594 від 30.06.1995]. – Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 480с.: 54 рис., 30 табл. – Бібліогр.: с. 465 (25 назв). – Імен. покажч.: с. 466–467. – Предм. покажч.: с. 468–477. – ISBN 966-569-106-6.
13. Угай Я.А. Общая и неорганическая химия. – Москва: Высш. шк., 1997. – 527 с.
14. Самостійна робота студентів при вивченні хімії: навч. посіб. / Ю.В. Ліцман, Л.І. Марченко, С.Ю. Лебедев.– Суми: Сумський державний університет, 2011. – 349 с. ISBN 978-966-657-338-7.
15. Методичні вказівки до практичних робіт з загальної хімії (для студентів усіх спеціальностей) (Уклад.: Т.М.Волох, Н.М.Максименко, В.В.Приседський, Л.І.Рубльова, С.Г.Шейко; Під ред. В.В.Приседського. – Донецьк: ДонНТУ, 2005. – 183 с.
16. Буря О.І., Повхан М.Ф., Чигвінцева О.П., Антрапцева Н.М. Загальна хімія: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2002. – 306 с.

Запитання для самоперевірки.

1. Для всіх благородних газів напишіть: 1) символи і назви елементів; 2) атомні номери; 3) формулу валентних електронів; 4) радіуси атомів; 5) іонізаційні потенціали; 6) ступені окислення у сполуках. Поясніть, чому ці елементи, на відміну від інших газів (водню, азоту, кисню і галогенів), не утворюють двохатомних молекул.
2. Назвіть основні джерела благородних газів в природі та методи їх отримання.
3. Що таке клатратні сполуки? Які клатратні сполуки благородних газів були отримані?
4. Які сполуки утворюють криптон, ксенон і радон з фтором при їх безпосередній взаємодії? Якими властивостями володіють ці сполуки?
5. Назвіть кисневмісні сполуки ксенону і криптону. Якими властивостями вони володіють? Напишіть відповідні рівняння хімічних реакцій.
6. Поясніть, чому хімія сполук ксенону багатша, ніж сполук криптону і радону.
7. Поясніть природу хімічного зв'язку і будову молекул XeF_2 , XeF_4 , XeF_6 , XeF_8 і XeO_4 .
8. Напишіть рівняння хімічних реакцій:

а) $\text{XeF}_2 + \text{H}_2\text{O} =$	г) $\text{XeF}_6 + \text{RbF} =$
б) $\text{XeF}_4 + \text{H}_2\text{O} =$	д) $\text{MnSO}_4 + \text{XeF}_2 + \text{H}_2\text{O} =$
в) $\text{XeF}_6 + \text{Ba}(\text{OH})_2 =$	е) $\text{XeO}_3 + \text{NaOH} =$
9. Як пояснити утворення хімічної сполуки при взаємодії Хе з PtF_6 ?
10. Напишіть рівняння хімічних реакцій:

а) $\text{Ba}_2\text{XeO}_6 + \text{H}_2\text{SO}_4 =$	г) $\text{Na}_2\text{XeO}_4 + \text{O}_3 + \text{NaOH} =$
б) $\text{XeF}_2 + \text{SbF}_5 =$	д) $\text{MnSO}_4 + \text{Na}_4\text{XeO}_6 + \text{H}_2\text{O} =$
в) $\text{Kr} + \text{F}_2 =$	е) $\text{KrO}_3 + \text{NaOH} =$
11. Поясніть з точки зору методів ВЗ і МО можливість існування частинок HeH , HeH^+ , HeF і He_2^+ .
12. Напишіть рівняння наступних реакцій.

1) $\text{XeF}_2 + \text{H}_2\text{O} = \dots$	5) $\text{XeF}_4 + \text{SF}_4 = \dots$
2) $\text{XeF}_4 + \text{H}_2\text{O} = \dots$	6) $\text{XeF}_4 + \text{Xe} = \dots$
3) $\text{XeF}_6 + \text{H}_2\text{O} = \dots$	7) $\text{XeF}_6 + \text{H}_2 = \dots$
4) $\text{KrF}_2 + \text{H}_2\text{O} = \dots$	8) $\text{XeF}_6 + \text{BF}_3 = \dots$
9) $\text{XeF}_6 + \text{RbF} = \dots$	10) $\text{Xe} + \text{PtF}_6 = \dots$